

S. F. N.
DISSERTATIONIS JURIDICÆ,
DE
TESTAMENTIS
ET SPECIATIM
DE
MODIS, QUIBUS EA
INFIRMANTUR,
PARTEM PRIMAM,

Ex Conf. Ampl. Fac. Jurid. in Reg. Acad. Aboensi
Publico examini modeste subjiciunt

AUCTOR
JOHANNES ALEX.
BRANDT,

J. U. D. & Docens nec non V. Jud. Territor.

ET
RESPONDENS
Stipendiarius Regius
HENRICUS GABR. RANGELIUS,

ABOENSIS,
In AUDITORIO MAJORI, Die XVI Februar. Anni
MDCCLXXI.

H. A. M. C.

ABOÆ Impressit, Johan. Christophor. Freneckell.

H. P. Appelen

S:Æ R:Æ M:TIS
MAGNÆ FIDEI VIRO,
REVERENDISSIMO PATRI Ac DOMINO,
**D: NO CAROLO
FRIEDERICO
MENNANDER,**

S. S. THEOLOGIAE DOCTORI
CONSUMMATISSIMO,
DIOECESIOS ABOENSIS
EPISCOPO
EMINENTISSIMO,
ACADEMIAE IBIDEM PRO-CANCELLARIO
MAGNIFICENTISSIMO,
SCHOLARUM PER DIOECESIN
EPHORO
ACCURATISSIMO
Nec Non
REGIAE ACADEMIAE SCIENT. HOLMIENSIS
MEMBRO
DIGNISSIMO,
MÆCENATI MAXIMO.

SACRUM SIT.

VIRO

SUMME REVERENDO ATQUE AMPLISSIMO,

D: NO DOCT. JACOBO
GADOLIN,

S. S. THEOLOGIE IN ALMO AD AURAM LYCEO,

PROFESSORI

CELEBERRIMO,

Consistorii utriusque ASSESSORI

GRAVISSIMO,

Antistiti Ecclesiae Fennicae Urbis Aboensis

Longe MERITISSIMO,

Reg. Acad. Scient. Holm. Socio

DIGNISSIMO,

MÆCENATI OPTIMO.

Opusculum hocce,

licet

Alieno Marte elaboratum,

ut venerabundi,

In Inspectorem

Vigilantissimum,

Et Mæcenatem Faventissimum,

Animi,

Certissimum documentum,

Confecratur

A

MAXIME REVERENDI ATQUE CELEBERRIMI

NOMINIS SUI

Cultore humillimo

HENR. G. RANGELIO.

VIRO
MAXIME REVERENDO ATQUE CELEBERRIMO,

D: NO PETRO
KALM,

S. S. THEOLOGIÆ DOCTORI, OECONOMIÆ
PROFESSORI Reg. & Ordin.

CELEBERRIMO,

Facultatis Philos. h. t. Decano Maxime spectabili,
Consistorii utriusque ASSESSORI

GRAVISSIMO,

Pastori Ecclesiæ S:t. Mariæ

VIGILANTISSIMO,

Nec Non

Regiæ Academiae Scientiarum Holmiensis
& Societatis Litterariæ Upsaliensis.

MEMBRO,

DIGNISSIMO

MÆCENATI INDULGENTISSIMO,

Opellam hancce,

ut exiguam,

Devotæ gratissimæque mentis, tesseram,

ob maximum favorem,

offert.

MAXIME REVERENDI ATQUE CELEBERRIMI

NOMINIS SUI

HENR. G. RANGELIUS.

Cultor devotissimus.

§. I.

TESTAMENTUM, quod ratione etymy ab *IMPERATORE* dicitur quasi testatio mentis (a) definiente *Modestino L. 1. D. de Test. Ord.* est voluntatis nostræ *justa sententia de eo, quod quis, post mortem suam, (de bonis suis) fieri vult.* s. Testamente *är en människas yttersta vilja, hvem den delen af kvarlåtenskapen, som ägaren får borttestamentera, efter dess död tilfälla bör.* (b) Quas definitiones, ut accurate generalem notionem Testamenti excutientes, nostras facimus. Quod hæc voluntas & ejus sententia ante mortem sit ambulatoria, ita quidem ut in potestate Testatoris (c) positum sit usque ad extremum vitæ halitum, eam immutare, extra omnem dubitationis aleam positum est, hereditas enim viventis nulla est. (d) An autem exinde sequatur, Testamenta, remoto Jure Civili, nullum invenire firmamentum, id aliis dijudicandum relinquimus, qui delectari cupiunt Scriptis in republica litteraria evulgatis GROTHII, THOMASII, COCCEII, GUNDLINGII cet. (e) in utramque partem hanc decidentibus quæstionem. Verum quidem est & ex indole & natura Testamenti fluens, quod minime pro specie contractus haberi possit, nam in hoc actu nullus mutus

A

tuus consensus, ex quo jus contrahentium, in id quod promissum est, emanat, deprehenditur; Testator enim, qui post mortem suam, quædam sua bona in alium transferre vult, non illud sibi propositum habet, ut statim ea in Testamentarium transferat, vel jus liberæ dispositionis ante mortis momentum sibi abjudicet & alteri aliquod jus conferat, omnes enim termini *gesserunt, transigerunt, contraxerunt* a Testamenti factione exulant *L. 20 ff de V. S.* utpote qui actus inter vivos expriment. (f) Quid? quod a Testamenti natura plane abhorreat, eam Legem sibi dicere, ut Testatori a priori voluntate recedere non liceat. *L. 22 ff de Leg.* Jura Civilia diversarum Gentium alia atque alia ratione testamenta determinant, formamque illis constituunt, prout mores & usus gentium, majorem vel minorem favorem eorum introduxerunt: Apud Romanos Testamentaria successio, inprimis post latam Legem XII Tabul. ordinaria erat, ita ut infortunium haberetur homini e vita discedenti, si testamentum non condidisset, vel, ut dicebatur, suum non instituisset heredem & substituisset secundum, tertium ex quartum, in casu, quod heres institutus hereditatem adire non posset vel haud vellet. (g) Nostri moribus & Legibus successio legitima seu ut alias dicitur ab intestato ubique obtinet, testamenta vero rariora sunt, utpote a legibus, bonas ob causas, restricta. (h) Porro in Jure Romano variorum formularum & solennitates Testamentorum obveniunt, quarum rationem certam habentes, prout Jure præscriptæ erant, stricte observari debebant. Sic ordinarie & solenniter testamenta VII, testamentum vero in procinctu II testibus præsentibus condebantur, (i) alia verbis directis ut Legata, alia iterum verbis precariis ut Fidei commissa (k) & sic in ceteris. Jure autem nostro Svecano doctrina de Testamentis admodum facilis est & brevis,

brevis, ita ut bene cognitis XVI, XVII & XVIII Cap. Tit. de Succession. Icto liceat omnes casus emergentes ex testamentis enodare. Nec plures solemnitates Jure nostro praescribuntur, quam quae ad plenam probationem omnino necessariae sunt. (l) Majoris perspicuitatis causa, in theoria Juris versantes, dividimus Testamenta in *pura & conditionata* (m), in *scripta & nuncupativa* (n), in *unilateralia & reciproca*. (o) Testamenta facere possunt omnes, viri, & feminae (p) qui non impediuntur a lege ob defectum judicii, (q) ut impuberes, mente capti. (r) Jure Romano illi, qui capitis diminutionem maximam vel mediam passi sunt, h. e. qui Jura libertatis vel Civitatis amittere, prohibentur testari; ergo captivi, servi, ad mortem damnati, captivi poenae & peregrini a testamenti factione excluduntur. (s) Legibus vero Patriae hi omnes testamenti jure gaudent, quare testamenta facere possunt, ad mortem & in exilium perpetuum damnati aequae ac captivi poenae perpetui (*dömde til lifstids fängelse*) nisi insimul bona, sententia criminali, fisco adjudicata sint. (t) Ratio est, quod testamenti jus, non apud nos Jure Civitatis ut apud Romanos, sed Jure domini fundatum sit. Videndum jam est, qui ex testamento heredes institui possunt vel non: Omnes ex testamento hereditatem capere possunt, qui habiles sunt ut succedant ex intestato & contra, quare excluduntur 1:o illi, qui eo loco sedes posuere, ubi Civis hereditatis in Sviogothia capax non est. (u) 2:o Impediuntur illi, qui ob enormia crimina bona sua sententia criminali amiserunt (w) vel in exilium perpetuum relegati sunt. (x).

A 2

§. II.

(a) Pr. I. de Testament. ord. | prolixus est in etymologia hac Triboniana.
Confr. etiam GUNDLINGII Dis- |
courses über die Instit. ad h. l. & | (b) NEHRMAN EHRENSTRÄ-
Dissert. Dni Söderström, Praef. D. LE | Jurisprud. Civil. om Te-
D. SOLANDER de Testament. ubi | stamente.

(c) *Testator* dicitur, qui testamentum condidit, *Testatarius* vero vel *Testamentarius*, qui ex testato heres institutus est.

(d) Engin ma amnan quickan ärra; dicitur in 8 fl. pr. Erfd. Bl. Upl. L.

(e) GROTIUS de J. B. & P. L. II. Cap. VI. §. 14. Definitionem Grotii Testam. l. c. adhibitam, HEINECCIUS in prælect. ad eundem l. jure taxat. Confr. ulterius THOMASH Diff. de Testament. COCCEII Commentar. ad cit. loc. Grotii nec non SAM. COCCEII Nov. Syst. Just. nat. & Rom. L. IV. Cap. III. Sect. 4. NEHRM. EHRENSTRÅLE J. P. C. om Test. p. 403.

(f) Confr. Dissert. c. de Test. §. IX. *Facultatem testandi* ex jure Gentium fluere, *Solemnitatem* ex jure Civili, asserit HOPPIUS in Comm. ad Inst.

(g) GÜNDL. ad I. pr. §. 1, 2, 3. de vulg. substit. & §. 1, 5. de Test. ord. Apud Romanos nec fas erat ut quis pro parte testatus & pro parte intestatus discederet L. 7- de divers. Reg. Jur. L. 5. I. de her. instit. & Hoppii comm. ad h. l. Volo tamen non ex his ea deducatur consequentia, quod plane abolita fuerit successio liberorum apud Romanos, nam & hi sui & necessarij heredes dicti plerumque instituebantur & Testamenta in eorum favorem facta privilegio munita erant conf. Gündl. l. c. pr. Tit. quib. mod. Test. infirm. Vid præterea, quæ adfert.

ill. MONTESQUIEU in L. XXVII de l'esprit des Loix: Lorsque le Pere n' instituait ni exhéredait son fils, le Testament étoit rompu.

(h) Rationem adfert Nob. KÖNIG L. Ö. Tit. de success. in not. Testamenten föra många besvär med sig för publicum, åstadkomma missförstånd och osämja emellan fränder och den oskylda &c. HERM. CONRINGII præm. ad Tacitum de mor. Germ. p. m. 76 & seqq.

(i) Rationem & originem VII Testium in Testamenti factione adfert Gündl. l. c. item Heineccius, Elem. Jur. Civ. L. II. T. X. §. §. 487 & 488. Privilegium concessum erat militibus cum hostibus pugnantibus, quod si vel illi, neque legitimum numerum testium adhiberent, neque alias solemnitates observarent, recte nihilominus testarentur. confr. pr. l. de Test. Mil. Scripta ergo eorum Testamenta sine testibus & nuncupativa duobus adhibitis valebant. Heineccius l. c. de mil. Test. §. 504. Sicco præterimus pede varias Romanorum Solemnitates ut Solennia eorum verba & quod uno contextu & actu interrupto Testamenta fierent &c. Vid. Heineccium l. c. §. 493 & seqq. Ejusd. Antiquitt. Rom. ad Inst. L. II. Tit. X, XI, XII.

(k) Heredi generali ex testato instituto, sæpe pro more Romanorum a Testatore injungebatur, ut de universa hereditate solveret certas portiones alijs, quibus testator has collatas vellet, aut verbis directis

rectis per *Legata*, aut verbis precariis per *Fidei commissa*; illa jubebant heredem ut præstaret hæc vero rogabant & constituiebantur, quando ille cui aliquid delibatum vellet Testator, ex hereditate, capitis diminutionem passus esset & jure heres, institui non posset. Confr. *Heineccius & Gundl.* l. c. ad T. de leg. & Fidei com. Vid. etiam *Montesquieu* l. c. qui asserit fidei commissa primum apud Romanos in usum venisse, ad eludendam vim *Legis Voconia*, qua feminæ plane a successione exclusæ erant.

(l) Duae solemnitates, quas Jus nostrum ut omnino necessarias præscribit inprimis observamus, unam a parte Testatoris in testamenti facitione & alteram a parte Testatarii in adeunda hereditate: Testamentum facienti præscriptum est, ut duos adhibeat testes omni exceptione majores; qui ut in aliis negotiis juridicis XVII: 29 R. Bl. ita in hoc plene probant XVI: 1. Å. Bl. Cujus legis tamen aperta littera docet virorum non feminarum testimonium in testamenti facitione valere; ratio videtur esse, quod Testamenta plerumque odiosa sint legitimis heredibus; qui expostulant probationem, ea sano judicio & actu voluntatis non vitmetu & fraude extorto condita esse, de de quo ipso, melius viri, quos leges in pluribus aliis negotiis, præminentiores censent, judicium ferre præsupponuntur. Interpretatione tamen usuali ex hæud contemnendis argumentis introductum

est, testamentum feminarum testimonio munitum, cæteris paribus, non ideo esse improbandum. Quicquid sit, exquisiti Juris est, testimonium probationem! tam necessarium esse in testamenti facitione, ut hujus solemnitatis non observantia testamentum infirmum reddat. Quod attinet alteram solemnitatem sc. a parte Testamentarii observandam, necessum est, ut Testamentum intra semestre, ex quo Testatoris mors & Testamentum Testatario innotuerit, debeat Judici competenti exhiberi, simulque incorruptum ejus exemplar, quod heredibus legitimis tradendum est. Hac solemnitate omissa, destitutum habetur Testamentum nam præsupponitur Testatarius non velle adire hereditatem ex testamento.

(m) *Testamentum purum* dicitur, quando quis certorum bonorum heres instituitur nulla adjecta conditione vel clausula. *Testamentum conditionatum* vero est, quod continet conditionem vel modum. Conditione innixum est Testamentum, dum ex futuro eventu incerto dependet Testamenti valor ex gr. *Cajus heres esto, si Mæviam uxorem ducat*: Si non posthumus nascatur. Modum autem dicimus adjectum esse Testamento, si cæteræ præstationes heredi instituto a Testatore injungantur vel testamentum non solum Testatarii personam sed & alios respicit, quod nomine appellari potest *Testamenti modificati*. Species Testamenti modificati sunt *Legata & Fidei commissa*

missa, quæ tamen, inprimis hæc, toto cælo differunt a legatis & Fidei commissis Romanorum. Legatorum nomen fortiuntur Testamenta particularia, quibus ex re universalis certæ portiones vel annui redditus ex re præsertim immobili delibantur uni vel pluribus ab herede generali voluntate instituto præstandi. Fidei commissum familiaræ vocatur dispositio in totius familiaræ favorem facta a Testatore eo modo, ut bona delibata semper intra familiam mancant indivisa & nullo titulo abstrahi queant, ab herede vero in heredem transferantur. Confr. *Constit. Regia de Test. de anno 1686 §. 5.* Testator ita disponens vocatur *Fidei committens* quatenus fidei posteritatis committat voluntatis suæ effectum. Heres hoc modo institutus dicitur *Fiduciarius heres*, fidei enim ejus commissum est, ut relinquat bona post abitum illi integra, cui relicta ea voluit Testator Fidei committens. Plerumque Fidei committens ordinat, quod filio primogenito relinqui debeant bona, unde successio in fidei commissaria bona plerumque est linealis & agnatica, & fidei commissaria ejusmodi vocantur *senioratus* vel *majoratus*. Qui plura desiderat in hac materia adeat Dissert. Londini Goth. habitam de Testam. Famil. illustr.

(u) XVI: 1. A. Bl. *Scripta testamenta* duplici ratione constituuntur, vel Testatore subscribente Testamentum ab alio scriptum &

testibus sua subscriptione moralitatem actus comprobantibus: vel, quando Testator ipse testamentum scribit & subscribit propria manu, quod vocatur *Holographum* & valet sine testium testimonio. Testamenta nuncupativa, duobus testibus præsentibus fieri debent, qui non solum de consilio & voluntate testatoris seriatim, sed & de quantitate bonorum quæ donantur, fidem facere possunt.

(o) Per *Testamenta reciproca*, innuimus ejusmodi testamentarias dispositiones, quas conjuges vel amici ob mutuum favorem condunt. Voluntates in his non minus quam in aliis testamentis ambulatoriæ sunt & mutabiles, atque testamento ab una parte annihilato, dispositio etiam alterius nulla est, quatenus mutua amicitia & benivinitate orta unum alteri innitur, confr. *Königs Lârd. Öfn. T. om arf §. 35.*

(p) Apud veteres Romanos feminæ plane a testamenti factione exclusæ erant, ob rationem, quod testamentum ut negotia Publica in Comitibus eorum Calatis fierent, ad quæ nullus feminis accessus erat confr. HEINECCII *antiquit. Rom. L. II. p. m. 529.* Postea vero sæculorum ævo feminis testamenti factio permissa est. Nec in genere obstat Tutela mariti, quæ valida ad obicem ponendam distractioni vel abalienationi bonorum, viva conjuge, sed haud post mortem, a quo puncto valere demum incipit testamentum.

(q) Ma-

(q) Majorem respectum maturitatis iudicii hoc in negotio habere videtur Lex quam maiorenitatis Jure definit, unde virgines, quæ alias perpetuæ tutelæ subsunt, ius testamenti factionis habent modo maturitas iudicii ad sit, quem favorem nec minorennibus adolescentibus, ceteris paribus, denegandum esse putamus. Confr. XVI: 2. Å. Bl. & NEHRM. EHRENSTRÅLE ad c. l. vid. not. seqq.

(r) Impuberes Jure Rom. dicebantur, qui sub tutela erant & annum XIV non implevere; hi etiam nostris Constitutionibus impuberum (*öfvermaga*) nomine insigniuntur, ita, ut neque Auctores rerum gestarum, sensu morali habeantur, nec ulla bonorum suorum dispositione gaudeant XXXI: M. Bl. & XIX: 1. Å. Bl. Qui vero annum XV nati sunt, bona sua proprio labore acquisita pro lubitu administrant. Confr. XIX: 1. Å. Bl. Quare nostro qualicumque iudicio nil impedit, quo minus testamenta condant, modo immaturitas iudicii non aliunde demonstrari possit. Ratio in aprico est; minorennis enim sunt Domini rerum suarum, licet ex dispositione legum, administratione, ob imbecillitatem priventur. Mente capti a Testamenti factione plane excluduntur, nisi delirium sit intermittens & testamentum sano intervallo conditum, cu-

jus probatio incumbit Testatario. Prodigos sub curatela constitutos testamenta haud condere posse asserit Nobil. NEHRMAN EHRENSTRÅLE in J. P. C. Tit. om Test. §. 4. ob quam vero rationem, non video. Verum quidem est, sententia judiciali decusum prodigum XIX: 4. Å. Bl. amittere bonorum suorum administrationem, ne eorum furiosum exitum faciat L. 12. ff de Tut. & cur. dat. Quum autem ius domini retineat & a prodigalitate ad delirium non valeat consequentia, nec post obitum prodigi, ratio hujus legis obtineat, neque pro nostra sententia, prodigos, Jure testandi privare possumus.

(s) Confr. D. qui Test. facere possunt & Inst. quibus non est permitt. facere. Hos separatim enumerat STRUVIUS in synt. Jurispr. p. m. 208 & 209.

(t) Confr. Ehrenstråle J. P. C. de Test. §. 4. & ejusdem supplem. ad h. l. in quibus curis posterioribus Illustr. vir sententiam mutavit, quam seductus a J. Roman. principiis in J. P. C. fovet de eis qui Jura Civitatis amittere vid. etiam ejusdem præl. ad T. de Jure hered.

(u) Cap. XV. §. 7. Å. Bl. Kongl. Bref af d. 19 Dec. 1757 & Kl. Canc. Coll. berättelse.

(w) Cap. VII. §. 1. Å. Bl.

(x) Cap. VII. §. 2. Å. Bl.

§. II.

An Testamenta cognita & in usu fuerint apud Svio-
go-

gothos, vetustissimis ante introductam religionem Christianam temporibus, vel eorum origo tota quanta Clero Romano & ejus insatiabili habendi pruritui tribuenda sit, quæstio majoris indaginis est. Ex legatis ad pias causas prima testamentorum incunabula vel saltem eorum progressum & abusum ICTi nostri deducere fatagunt. (a) Nos judicium hac in re ut pure historica, lubenter suspendimus, id solum quasi in transcurso observantes, in Codicibus Legum Provincialium tempore Hierarchiæ Romanæ concinnatis, vix alibi fieri mentionem testamentorum nisi in Titulis, qui Jura Ecclesiæ exponunt, ubi ejusmodi legata in favorem Cleri dicuntur: *Forskjål i yttersta tima, Sjålagept, til Sjålar tarfva, Gipt fore Sjål sina, Testament.* (b) Dicto ævo Clerus Romanus magis quærens suam voluptatem & potentiam quam regnum DEI, innumeris artificiis atque delineatione horridissima imaginarii sui purgatorii, terrorem injicere animis emorientium imbecillibus studebat, & persuadere, ut hos dolores mitigarent largissimis donationibus in favorem templorum & Ordinis Sacri. Nec successu caruit scelus; homines enim, cum accessisse se ad finem mortalitatis sentirent, fraude sub colore pietatis adhibita, persuasi, futuram beatam vitam ejusmodi largitionibus emi posse, lubenter præstantissima sua bona, quibus utendi amplius spem non haberent, pro anima, Clero & otiosis Monachorum Societatibus ex testamento relinquebant. Hac ratione non potuit non fieri, quin legitimi heredes damnis afficerentur, quibus amissis bonis sibi Jure sanguinis debitæ vix suppetebat, unde vitam sustentarent, dum Clerici homines ex opimis prædis ditati, laute & splendide male parta consumerent. Hinc luctus heredum legitimorum, Monachorum hereditationes & discordiæ inter hos institutos & illos exheredatos: hinc series plurimorum malorum in Rempubli-

cam

tam redundantium (c) quorum fama demum percrebuit & ad S. Patrem delata est, qui ut proratione status Hierarchiæ Romanæ, hisce vulneribus, medelas quasdam adhiberet, ordinavit sequentem in modum: *Qui habet unum filium alterum faciat Christum, dimidium Ecclesiæ relinquendo; qui habet duos, faciat tertium Christum.* Verba sunt Papæ Alexandri II. (d) quæ adjecta nova limitatione, inserta sunt Cod. Legum Ostrogoth. (e) Hæc medicina palliativa tamen debilior fuit quam morbus, rejecta enim differentia inter bona avita & acquisita, abusus testamentorum, minime evitari potuit & licet hæc distinctio postea invaluerit, concessa tamen facultate ex bonis avitis immobilibus decimam partem testandi & plus, modo consensu heredum legitimorum fieret, (f) callidissimi Monachi, vi, clam, precario multa bona per testamenta inofficiosa obtinere. Qui plura scire cupit de machinatione Cleri Romani hoc in puncto, adeat Nob. Consil. Coll. Cam. D:ni BOTIN Libr. de Prædiis Svec. P. II

B

§. III.

(a) WILDE Hist. Leg. Svec. STJERNHÖK in Aur. Libr. de jure Svion. vetusto L. II. Cap. III. ubi citatur Corn. Taciti assertio de Germanis C. XX. §. 6. *Heredes tamen successoresque sui cuique liberi & nullum testamentum, si liberi non sunt, proximus gradus in possessione, fratres, patrui avunculi &c.*

Ex opinione Schilteri in Exercitt. Testamenta ante seculum XV, in Germania hodierna ferme ignorata fuere. Confr. D. Stengeri Disser. inaug. Erfordiæ habitam de ultima voluntate adprobat. & consensu indiga. Vid. Ehrenstråle J. P. C. om Test. §. 3.

(b) Dikman antiq. Eccles. 2. A. 5. §. Jord. Bl. Upl. L. 22. ff. Kyrk. Bl. Westg. L. &c. In cit. loco L. Upl. permittitur ex bonis acquisitis immobilibus, *gifva eller sälja sig til Själ-lar tarfva.* 2. A. Jord. Bl. Suderim. L. jus concedit ex prædiis acquisitis *gifva, gälla och sälja, hvem han vil,* quod gifva generaliter positum, vix de Testamentis dictum putes. Pari modo dicitur *Lex Westman*, in 6. ff. J. Bl. Dignus est locus, qui adferatur II. ff. Å Bl. Östg. L. *Nu må egh man jord eller annat gods giva undan råttom arvom, sva sum sör var i Laghym.* Ex quibus luculentissimis legis verbis satis apparet, testamen-

sa vel donationes quaslibet in detrimentum heredum haud adprobatas fuisse a vetustis legibus consuetudinariis, quas collexit *Lumber*. Secundum mentem Pr. C. 4. ejusdem Leg. & Tit. nec permissum erat liberis naturalibus, *frillubarn*, aliquam partem bonorum dare, nisi cum consensu heredum legitimorum coram Rege vel iudice Provinciali declarato. Exceptionem tamen ab his regulis addit §. 1. laud. Tit. ubi leguntur verba: *Nu ma egi giwa undan ráttum arvein, uthan till klöstra álla kirkju, uthan thes wilja sum arvein ár, ok halde fálvör a fástum ok kjöpum*. Confr. ulterius, quæ eruditissime pro more suo adfert illustriss. *Ehrenströle* in præmio ad prælect. in Tit. de Jure hered. Cod. FRIDER. scilicet, quod nulla vestigia testamentorum in actis præci ævi inveniuntur & testamenta mediæ ævi, secundum formam Jur. Canon. concinnata sint &c.

Ex hisce allatis argumentis, saltem maxima cum probabilitate, donec demonstratio fiat in contrarium, concludere licet, testamenta natales suos in Sveogothia nostra debere Clero Romano.

(c) Per inventam amortisationem bona Ecclesiæ donata ab omni pensionem vel canone annuo Regi solvendo immunita facta sunt, sub nomine *andeligit frálse*. *Alt thet kirku gifvit varder, thår ma áukti annat afgöra, uthan sama kirkju till thörva*. Desliges áro manghe hus, gårdar och jord så i Städer och på andet gifven pantad och fáltt til kir-

kier och kloster undan skatten, der Kronan haffuer hafft en ganska stor skada wdaff. Act. comit. Stregnes. de anno MDXXIX. in collect. STJERNMAN. T. 1. p. 112. Vid. etjam NEHRM. EHRENSSTRÁLE Colleg. MSS. Jur. Publ. Sect. III. Cap. 3. §. 7.

(d) Literæ nominati Pontificis in ÖRNHJELMII Hist. Eccles. p. 497. Ratio status Hierarchici tamen non permittit licentiam testandi intra iustos suos terminos coërceri & jus canon. piis causis perbenevolum erat, ita ut absque solemnitatibus & testibus legata facta ad pias causas firma essent, C. 4. 11. X. de Testament. confr. KAHLII Elem. Jur. Canon. Libr. II. Tit. XXV. de Testament. Observatu etiam dignum est, quod Episcopis reservata fuerit jurisdictioni potestas in causis testamenta concernentibus. *Biscuper skal döma um klárka, hjonatag, bamsmal och Testament XVIII. fl. Kirk. Bl. Västg. L.*

(e) XXIV. fl. Kristn. Bl. *Giver madher eghin till klöslår álla Kirkju ofsjuker, tha ma han helan kufvudluth gifva, ok halvan, án i halvnum liggår*. Vide etiam XXII. fl. ejusd. T. Västg. L. *um Sjåla gipt álla Testament*.

(f) XIV. C. 1. §. Kirk. Bl. L. *Nu sigher arvinge nei - - Tha ma han ei mera gifva án hvar tijonde penning, han ágher af sinne gamla byrd, kvat han ágher mera álla minna. Af sinne jord ma man gifva hvem man vil eller fore síl sina*.

§. III.

Visis ex brevi historia Testamentorum mediæ ævi in Patria nostra, per plurimis malis ex jure testandi intra justos cancellos non posito emanantibus, fatis superque exinde apparet, quantum intersit Reipublicæ bene constitutæ, testandi libertatem Legibus limitari, ne in fraudem familiarum & legitimorum heredum testamenta fiant admodum vulgaria & successio legitima ab intestato plane evanescat. Etenim Lex illa XII Tabularum: *Pater familias uti legasset super pecunia tutelaque suæ rei, ita jus esto* (a), non indistincte, sed adhibito justo moderamine, suscipienda est, quamobrem Legislatores, quorum summum officium est, publicam & singulorum Civium salutem promovere mediis, quæ suggerit sanior Politica & cognitio Legum Universalium, prudenter omnino & juste limites ponunt testamentis, ne ea, quæ ob æquitatem, publicæ salutis causa introducta sint, per iniquitatem vergant in publicam perniciem. Magnæ igitur æquitatis & prudentiæ Legislatoriæ specimen est, quod Leges Civiles non solum determinent quantitatem bonorum, quæ ex testato dari possunt, sed & statuunt ejusmodi actus, imprimis cum gratuiti sunt, fieri debere determinatione voluntatis liberrima, quæ sanæ rationis ductum sequi valet (b) & abesse debere omnes hereditationes per metum, dolum &c. (c). Ut prætereamus exterarum Gentium Leges Civiles de Testamentis & nostras proprias solum consulamus, demonstratu facile est, Legislatorem omnem navasse operam ad prævertendum abusum testamentorum; novimus enim testamentum non valere, nisi duorum testium testimonio firmatum, qui si testamentum sit nuncupativum, de ultima Testatoris voluntate exquisitam relationem recitare queant & insimul probatum dare, illum eo temporis momento, quo

testamentum fecit, fuisse sibi relictum, atque sanæ rationis usum habuisse (d) si vero scriptum sit, contestari queant, Testatorem ex prævio consilio ita voluisse & ordinasse, ut Testamenti Tabulæ ab ipso & testibus subscriptæ indicant. (e) Quando testium omni exceptione majorum copia haberi non potest, & testamenti tabulæ a Testatore propria manu exarata & subscriptæ inveniuntur, legitimæ nihilo minus censentur, quatenus vix probari potest, eum rationis usu destitutum vel metum & dolum perpassum fuisse, qui holographum testamentum consignavit. (f) De exhibitione Testamenti coram iudice jam diximus in nott. ad §. I. (g) & de legitima heredum legitimorum infra dabitur occasio differendi.

§. IV.

(a) Post latam hanc Legem apud Romanos, successio ab intestato ferme evanuit & per tractum temporis Quirites amplissima hac potestate perverse uti sunt, quare per plures Leges ut *Falcidia, Furia, Velleja, Cornelia, Caninia Sentia, Papia, Glucia* &c. latae, quæ simul cum responsis Jctorum, a tempore Decemvirorum ad Justinianum, fecerunt doctrinam Testamentorum & legatorum multistriceis involutam ad immensam illam molem excrecere, quam in ff. Justiniani cernimus, quæ tamen in nostra Jurisprudentia nullum usum habet, nisi ad plana reddenda obscuriora.

(b) *Med sundt och fullt förstånd och af fri vilja.* XVI: 1. A. Bl. *At den sker af godt och fullt förstånd, utan tvång löckande eller förledande.* Kl. stadg. om Testam. den 3 Julii 1686 §. 9.

(c) Proscripta superstitione & Hierarchia Papali per reformationem

gl. mem. Reg. GUSTAVI I:mi, simul sua sponte exularunt rationes metum inculcandi agonizantibus, quibus callide utebantur avari Monachi, nihilominus tamen ordinatione Arosæ facta Comit. Solenn. anno 1527 inter alia statutum legimus *Icke eller shal något sukt folk af Prästerne tvingas til något testament emot deras fria vilja.*

(d) Etiam si album non addamus calculum Legi Jur. Rom. quod testamenta fieri debeant uno contextu vel actu testandi continuo & haud interrupto L. 28. C. de Testam. ex indole tamen & natura testamentorum prono ut ajunt alveo fluere existimamus, probationes in testamento nuncupativo non debere cumulari; ita ut in favorem Testatarii allegentur, quæ mortuus, hæc vel illa occasione, dum in vivis esset, fortuito sermone dixerit de Cajo vel Sempronio herede instituendo, sine declaratione aperta voluntatis te-

standi. Necessum enim est testamentum nuncupativum facienti, testes expresse rogare ut de ultima voluntate testimonium dicant, vel minimum indicare voluntatem suam testandi seriam, in praesentia testium, atque hanc memoriam eorum commendare.

(e) In testatoris libertate positum est, an velit tabulas testamenti jamjam scriptas testibus ostendere & de contento eos certiores reddere, vel subscriptionem testium solummodo expetere, ut testimonio sint de voluntate ejus seriam & iudicio fano. Vid. XVI: 1. A. Bl. & ordin. de Test. 1686. §. 9. LOC. CENII Synopf. Jur. Priv. p. m. 198.

(f) Certe heredi querelam instituenti hoc in casu incumbit probatio in contrarium. Infra amplius dicetur de probatione necessaria atque ejus indole, in actione ad testamentum infirmandum instituenda, vel evertenda.

(g) Novi quaestionem ventilatam fuisse, an sufficiat Testamenti Tabulas coram Judice extrajudicialiter exhibere, vel necessum sit hoc fieri coram Judicio vel Collegio? Si nostram qualemcunque sententiam dicamus, existimamus, si copia Judicii semper haberi possit, ut Curiae superioris in Urbe, & Supremi Judicii Regii in causis testamentariis Nobilium, insinuationem testamenti fieri debere in Judicio. Si vero iudicium ambulatorium sit, ad quod aditus non semper patet utpote Judicium territoriale, asserere non dubitamus, exhibitionem coram Judice Territoriali sufficere, in qua sententia magis confirmamur exinde, quod plerisque locis intra Regni Svecici pomeria, non nisi una vice quolibet anno jus dicatur a Judicio territoriali & fatalia testamenti exhibendi vel adeundi strictissimi sint juris.

§. IV.

Explicata, qua unquam fieri potuit brevitate, indole & natura Testamentorum eorumque forma Legibus Patriae praescripta, ut propius ad id ipsum, quod praecipue nostrae tractationis esse proposuimus, nolmet accingamus, dicendum jam venit, quotuplici modo Testamentum infirmatur. „Testamenta variis modis infirmantur quos Icti (exotici) verborum curiosissimi totidem vocabulis distingvere solent, (a), 1:mo Nullum dicitur Testamentum quod non jure factum ob inhabilitatem Testatoris vel Testamentarii, si testamentum do-

lo vel metu extortum fit, vel non prævio consilio & eo fundato actu voluntatis liberrimo conditum. (b) II:o *Illegitimum* seu *Injustum* habetur testamentum, ab exceptione omni majore Testatore in favorem habilis heredis testamentarii quidem factum, sed ob defectum solemnitatis externæ necessariæ tamen infirmum. (c) III:o *Ruptum* esse testamentum dicunt, si posthumus nascatur vel testator mutaverit voluntatem, siue novum testamentum fecerit siue prius testamentum revocarit (d) IV:o *Irritum* fit testamentum si illo tempore, quo ratum fieri deberet, ob mutationem status testatoris vel testarii vitiatur, si per sententiam judicalem testatoris bona fisco adjudicata sint, vel testatarius ob crimen jus succedendi amiserit. (e) V:o *Destituti* vel *Triti* nomine insignitur testamentum, si moriatur Testatarius prius quam Testator, vel nolit hereditatem ex testato adire. (f) Denique VI:o *Inofficiosum* dicitur Testamentum, quando testator contra officium Legitimæ portioni heredum ex intestato detraxerit, quare testamentum vel in totum vel in tantum rescinditur ope Judicis, querela inofficiosi rite ab herede proximo instituta. (g)

§. V.

(a) Verba sunt Cel. *Heineccii* in Elem. J. L. II. Tit. XVII. §. 568. Fateor quidem exponi posse modos legibus notatos, quibus testamenta infirmantur, sine separato nomine cuilibet imposito, sed cum innoxie ejusmodi distinctiones ut in aliis scientiis ita etiam in Jurisprudencia, ad majorem perspicuitatem quodammodo conferre possint, cur eas rejiciamus non video.

(b) *Nullum* in Jure denotat idem ac inutile, casum, infectum & nullius momenti. ALMERS manuale Jur. voc. *Nullum*. In Cod. L. L.

nostro, nullitas actus juridici plerumque exprimitur per vocabulum *Ogildt, vare ogildt* III: 1. 3. G. Bl. IV: 1. ej. T. &c. Etenim negotia juridica in quibus essentialia deficiunt nulla habentur.

(c) Utpote si testamentum a testatore quidem sit subscriptum, sed testes non adhibiti, illud vitiatur & illegitimum habetur ob neglectam solemnitatem externam necessariam.

(d) Asservimus testamentum rumpi, si nascatur posthumus, quod generaliter quoque verum est, quoties ex sensu genuino Tabularum

testamenti colligere liceat, illud vel in solatium orbitatis vel posthumum haud praesupposito conditum esse. Vid. sententiam judicalem ORDINUM REGNI in causa inter Nob. Capit. *Car. Armfeldt* thori sociam *Sophiam Barck* & Locum tenent. Nob. *Frid. Wulferona* concernente Fidei commissum in favorem familiae *Wulferoniana* a defuncto Capit. & equ. *Gustavo Wulferona*. Nov. pag. Comit. de anno 1761 pag. 203.

Posteriori testamento prius factum revocatur, si utrumque continet heredis institutionem in eadem re, secus vero si in diversa. Cum vero, ut antea observavimus, voluntas testatoris sit ambulatoria & revocabilis usque ad extremum vitae halitum, in potestate Testatoris relicta est, testamentum quocunque modo immutare, vel mutationem voluntatis palam facere.

Si duo testamenta holographa de eadem re, eadem die confecta praesententur & nullatenus demonstrari queat unum esse alteri recentius, neutrum valere putamus, propter incertitudinem voluntatis defuncti testatoris. Jus quidem hic non deficit, sed probatio. HOPP. ad I. de codicill.

(e) Vid. Cap. IV: §. §. 1. 2. 3. 5. 7. Cap. VI: §. §. 1. 2. & Cap. XXII: §. §. 3. & 4. M. Bl.

Si capitis diminutionem patitur testatarius & Jura Civitatis in totum amittat, irritum sit testamentum in ejus favorem conditum. confr. l. c. ad §. I. sub (u) (w) (x) nec on Cap. I. §. 3. M. Bl.

(f) Successio enim ex testato non egreditur personam instituti heredis, nisi substituerit Testator more Romanorum, vel testamento forma fideicommissi addita sit. Duplici modo declarare potest Testatarius, se non velle adire testamentum, vel *expresse* vel *tacite* & ex praesumptione juris, si neglexerit intra terminum a Lege praedefinitum insinuare tabulas testamenti coram Judice competente. vid. not. (1) ad §. 1. h. Dissert. & C. XVIII. §. 1. A. Bl.

(g) Inofficiosum est vocabulum compositum ab *in*, in sensu defectivo sumto, & *officio*, ita quidem ut inofficiosum dicatur, quod contra officium sit pari ex ratione ac injustum quod contra justitiam peragitur. Quia saepe vi antea nominatae *Leg. XII Tab.* apud Romanos, Parentes sine causa liberos suos exheredarent vel omitterent, inducta est a Jctis querela inofficiosi colore furoris, ac si Pater integre mentis non fuisset, qui tam maligne judicasset de sanguine suo. c. *Hein.* ad Inst. L. II. T. XVIII. Observandum tamen, quod hoc diceretur non quasi vere furiosus esset, sed recte quidem fecerit testamentum, non autem ex officio pietatis. Pr. I. de Inoff. Test. Juxta *Nov.* 115 c. 3. restricta est querela inofficiosi intra duos casus I: o Quotiescunque rite quidem seu legitime a Parentibus aut liberis facta est exhereditatio, sed causa probari nequit a herede scripto II: o Quotiescunque praeterito fratre vel sorore, turpis persona in testamento heres instituta. HOPPII Comm. ad Inst. de Test. Inoff. Qui plura scire cupit

cupit de statutis Romanorum hoc in puncto, ut Commentatores J. Rom. Pro instituti nostri ratione sufficit hæc pauca solum leviter tetigisse.

THESES.

I. In genere dici non potest, quænam forma imperii sit optima.

II. Qui, in definienda regiminis forma Svecana per Monarchiam, aristocratice & democratice temperatam, aristocraticam illam temperaturam quærunt in *Concilio Senatus*, a recto tramite aberrant.

III. In regnis hereditariis jus valet primogenituræ, & si aliter in collatione regni non expresse statutum sit, successio linealis.

IV. Abdicatio Principis in regno hereditario, filio ejus non præjudicat, quo minus succedat, modo ante abdicationem natus sit.

V. Instituta comparatione inter HENRICUM VIII Angliæ Regem & CROMVELLUM usurpatorem, difficile est judicatu, quis meliori titulo tyranni nomen mereatur.

VI. Legatos Jure Gentium esse inviolabiles certum est, exinde tamen non sequitur, jus Asyli, contra omnem justitiam eis concedendum esse.

VII. Schismata religionis in quodam regno exorta, Vicino Principi justam belli causam haud præbent.

VIII. In *Authentica* Imperat. FRIDERICI I. Barbarossæ, *Habita*, de Anno MCLVIII. Tit. Cod. Justin. *Ne filius pro patre*, annexa, exordium Jurisdictionis Academicæ quarendum esse videtur.

